

KONKURSRADET

Arbeids- og sosialdepartementet
Postboks 8019 Dep.
0030 Oslo

Sendes elektronisk

Deres dato	Deres referanse	Vår referanse	Vår dato
01.02.2017	17/218-	2017/356	27.04.2017

Høringsuttalelse – bostyrers meldeplikt til arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret ved konkurs

Det vises til Arbeids- og sosialdepartementets forslag om å pålegge bostyrer meldeplikt til arbeids- og arbeidstakerregisteret ved konkurs, sendt på høring 1. februar 2017 med høringsfrist 2. mai 2017. Konkursrådet avgir med dette sin høringsuttalelse.

Forslaget

Etter Konkursrådets oppfatning er høringsbrevet litt uklart hva gjelder omfanget av meldeplikten man ønsker å pålegge bostyrer. Etter henvendelse til departementet ble forslaget utdypet noe.

På bakgrunn av høringsbrevet og den etterfølgende redegjørelsen, forstår Konkursrådet det slik at forslaget innebærer at bostyrer skal pålegges å rapportere avslutning av arbeidsforhold, også for de ansatte som skyldner skulle ha rapportert om forut for konkursåpning. Det legges til grunn at forslaget ikke er begrenset til å gjelde de arbeidstakere som melder sine lønnskrav inn til konkursboet. Det oppgis at bostyrers meldeplikt på dette punkt i beste fall er usikker i dag. Det antas at dette ikke vil medføre nevneverdig merarbeid for bostyrer da det allerede i dag foreligger plikt for bostyrer til å melde løpende forhold til opphør. Det uttales videre at forslaget ikke innebærer en vesentlig endring i innholdet og omfang av bostyrers eksisterende meldeplikt, men at det er en nærmere presisering slik at plikten kommer tydelig fram. I forslaget antas det at bostyrer har adgang til aktuell dokumentasjon og at opphørsdatoen dermed vil bli mer korrekt sammenlignet med at NAV Registerforvaltning går inn og setter fiktiv opphørsdato tilsvarende konkursåpning.

Situasjonen i et konkursbo

Ved konkursåpning mister skyldneren rådigheten over sine eiendeler etter konkursloven (kkl.) § 100 og det oppnevnes en bostyrer, jf. kkl § 77. Bostyrer, sammen med bostyret, overtar rådigheten over skyldnerens eiendeler. Konkursboet er en egen juridisk person med eget organisasjonsnummer. Boet overtar imidlertid ikke råderetten over skyldnerens Altinn profil. Bostyrer representerer boet utad og skal ivareta kreditorfellesskapets interesser. Bostyrer må skaffe oversikt over alle skyldnerens eiendeler, sikre skyldnerens regnskap og regnskapsmateriale, og sørge for at det blir foretatt en registrering og verdisetting av skyldnerens eiendeler. Bostyrer skal inndrive boets utestående fordringer og sørge for at skyldnerens eiendeler blir solgt til en best mulig pris. Dersom en eiendel ikke har verdi for boet, skal bostyrer oppheve konkursbeslaget (abandonering), jf. kkl. § 117b. I de fleste konkursbo er det lite likvide midler. Ofte er det også lite som kan pantsettes. I mangel av midler velger bostyrer ofte å abandonere store deler av eiendelene i boet.

Det er viktig å være oppmerksom på at konkurs innebærer en diskontinuitet i skyldnerens virksomhet. I det store flertall av konkurser vil alle de ansatte rutinemessig bli oppsagt så raskt som mulig etter konkursåpning. Dette fordi det ikke finnes midler i boene til dekning av lønn som massekrav, jf. dekl. § 7-11. I noen få tilfeller vil konkursboet engasjere noen av de ansatte på nytt på korttidskontrakter. At boet tre inn i skylderens arbeidsavtaler med de ansatte forekommer i praksis nesten aldri.

I de tilfellene der boet engasjerer noen ansatte vil boet bli arbeidsgiver og må melde de ansatte boet engasjerer inn i AA registeret på vanlig måte.

Bostyrer har sjelden tilgang til skyldnerens datasystem for lønnsutbetaling. Datasystemet er gjerne leaset eller pantsatt, og det kreves at det betales lisens for fortsatt bruk. Eventuelt håndteres dette av et regnskapskontor, som tar betalt for videre arbeid. I konkursboet er det som regel ikke penger til å betale for lisens eller til å engasjere et regnskapskontor til å utføre denne type tjenester. Forutsetningen som synes lagt til grunn i forslaget, om at bostyre har adgang til dokumentasjon om arbeidstakere som skyldneren skulle ha meldt ut av registeret forut for konkursåpning, stemmer ikke med virkeligheten.

Boet har idag ikke plikt til å rapportere alt skyldner skulle ha rapportert forut for konkursåpning
Av redegjørelse for forslaget fremgår det at bostyrers plikt til å rapportere det skyldner skulle ha rapportert, i beste fall er uklar i dag. Til dette bemerker Konkursrådet at det er sikker rett at bostyrer ikke er pliktig til å rapportere det skyldneren skulle ha rapportert forut for konkursåpning. Et pålegg om slik rapporteringsplikt for bostyrer som nå er foreslått, vil medføre et brudd på dette prinsippet.

Konkursrådets syn på saken

Konkursrådet mener at forslaget om meldeplikt for bostyrer ikke kan vedtas i sin nåværende form. Den diskontinuitet konkursåpningen medfører for skyldnerens virksomhet gjør at det ikke er mulig for bostyrer å rapportere de aktuelle opplysningene – bostyrer kan ikke melde inn en opphørsdato forut for konkursåpning. Boet vil som hovedregel ikke ha tilgang til skyldnerens lønnsystem. Dette kan skyldes at det er fysisk umulig å få tilgang eller at slik tilgang er mulig å få, men at boet ikke har tilstrekkelig midler til å skaffe seg slik tilgang. Boet trenger ikke slik tilgang for å betale ut prioriterte lønnskrav eller lønn fra lønnsgarantien. Slike utbetalinger rapporteres inn som utbetalinger fra boet på boets organisasjonsnummer. Boet gjør dette uten at boet anses så ha overtatt posisjonen som arbeidsgiver. Dette vises blant annet ved at det ikke beregnes arbeidsgiveravgift ved disse utbetalingene.

Dersom det legges til rette for det, bør det imidlertid være mulig at bostyrer rapporterer til arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret, slik at registeret får beskjed om at alle de ansatte er blitt sagt opp med virkning fra konkursåpning. Dette må i tilfelle kunne gjøres enkelt og elektronisk, slik at dette ikke medfører mye merarbeid for bostyrer og derved økte kostnader for boet.

Den enkleste og mest praktiske løsningen antas å være om det legges opp til at bostyrer mottar en liste over alle de ansatte som er registrert i virksomheten. Listen bør inneholde de ansattes navn, adresse og personnummer. Bostyrer melder deretter tilbake at alle som er ansatt i virksomheten er oppsagt med virkning fra konkursåpningen. Det bør legges opp til at det sendes én melding per konkursbo – ikke én melding for hver av de ansatte. Både listen fra a-ordningen og meldingen fra bostyrer bør kunne sendes elektronisk gjennom Bosiden i Altinn.

Konkursrådet stiller imidlertid spørsmål ved om dette er god og effektiv løsning. Da opphørstidspunktet for ansettelsesforholdet som rapporteres uansett vil være det samme som

konkursåpningstidspunktet, mener Konkursrådet at man ikke vinner noe på at bostyrer pålegges en slik rapporteringsplikt. Konkursrådet har oppfattet det slik at NAV Registerforvaltning i dag går inn i registeret og setter opphørsdato tilsvarende konkursåpning, jf. redegjørelse innledningsvis. Dette vil være korrekt for de personene som var ansatt ved konkursåpningen.

Det mest kostnadseffektive og praktiske er at alle ansatte meldes ut ved konkursåpning. I de få tilfellene der konkursen oppheves kan bedriften sørge for å melde de ansatte inn igjen i AA registeret. Etter Konkursrådets vurdering er dette en bedre løsning enn forslaget som er fremsatt.

Kostnadene forbundet med å pålegge bostyrer ytterligere oppgaver

Ved valg av løsning er det viktig å ta hensyn til de økonomiske konsekvensene. Å pålegge bostyrer en plikt til å finne opphørsdato for ansatte som har sluttet før konkursåpning, vil medføre betydelig merarbeid for bostyrer. Da en stor andel av konkursboene har lite eller ingen midler, er dette kostnader som må dekkes gjennom rekvirentansvaret, jf. kkl. § 73 første ledd. Rekvirentansvaret utgjør 50R, noe som i dag tilsvarer kr 52 450. I saker der staten er rekvirent, eller der den som fremsetter konkursbegjæring er fritatt fra rekvirentansvaret etter § 67 fjerde ledd, er det staten som betaler dette, jf. kkl. § 73 tredje ledd.

Dersom bostyrer pålegges oppgaver som ikke kan utføres innenfor rammen av rekvirentansvaret, må staten også betale for dette, jf. kkl. § 73 tredje ledd. Jo flere omfattende oppgaver som pålegges bostyrer, jo større blir andelen av bokostnadene som må dekkes av staten etter kkl. § 73 tredje ledd.

En plikt for alle bostyrere til å rapportere til arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret slik forslaget legger opp til, antas derfor å ville medføre betydelig økte kostnader for staten. Det er uheldig at bostyrer blir pålagt for mange formaloppgaver som reduserer bostyrers mulighet til å drive ordinær bobehandling, herunder å følge opp ulovlige og kritikkverdige forhold hos skyldneren.

Konkursrådet stiller seg til disposisjon ved behov.

Med hilsen

Elsie Kuisine Lien
for Konkursrådet